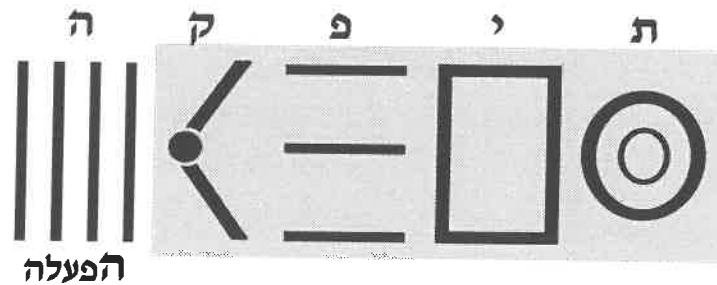

הפעלה

שלב ההפעלה הוא האחרון מבין תמשת השלבים של תיפקה. הפתרון כבר נבחר ועתה יש ליישמו.

כיצד ניתן ליישם את הפתרון?

מהם צעדי ההפעלה?

- מה צריך לעשות על-מנת לבצע את הפתרון?
- מהו הצעד הראשון? הבא? וזה שאחריו?
- איזו פעולה דרושה?
- מה אנו עומדים לעשות עכשיו?
- כיצד נוכל ליישם את הפתרון?
- מהי תוכנית הפעולה?
- כיצד נתחיל לזוז לקראת ביצוע הפתרון הזה?

כל אלה הן דרכים שונות לומר שמרגע שהפתרון נבחר יש להכניס אותו לפעולה. יש לקבוע מהם הצעדים הממשיים של הפעולה. חייבת להיות תוכנית ברורה לשם כך.

דוגמאות

1. בשל דג רב מדי בים, מתברר שכמות דג הקוד שמועלית בחכות הדייגים פוחתת והולכת. פירושו של דבר שדייגים רבים ימצאו עצמם מובטלים בקרוב. הפתרון המוצע הוא לדוג סוגים אחרים של דגים.

צעדי הפעולה שמחליטים עליהם הם כדלקמן:

- לבחון אילו סוגים אחרים של דגים היו אהודים בעבר;
 - לבחון איזה סוגים אחרים של דגים נהוג לאכול בחלקים שונים של הארץ או בארצות אחרות;
 - לבדוק האם סוגים אחרים של דגים מצויים בשפע לצורך דיג בקנה מידה גדול;
 - לקבוע פעולה הכוללת תוכנית דיג ניסיונית ומסע קידום מכירות של הדג המצוי יותר.
2. הייתה רוח תזקה בלילה ועצים רבים נשברו. אדם שנהג באזור בשעת בוקר מוקדמת מגלה שעץ חוסם את הדרך. מה עליו לעשות?
- הוא מחליט שהצבר החשוב ביותר לעשותו הוא להזהיר נהגים אחרים, ולכן הוא משאיר את האורות דלוקים ומתנה את מכוניתו ליד העץ, כך שהאורות הקדמיים יאירו אותו;
 - ברגע שמכונית נוספת עוצרת, הוא שולח את הנהג להודיע למשטרה;
 - אחרי שמכוניות נוספות עצרו הוא מארגן את הנהגים לצוות שינסה להזיז את העץ מהכביש;
 - הוא מציע שנהגים משני צדי העץ שצריכים לבצע נסיעות חשובות וחופות יחליפו ביניהם מכוניות.
3. למפיק חדש של תוכניות רדיו ניתנה הזדמנות להגיש תוכנית משלו. הוא קובע את צעדי הפעולה הבאים:
- הוא עובר על כל התוכניות הקודמות — אלה שהצליחו ואלה שנכשלו — ומנסה למצוא מה גרם להצלחה או לכישלון;
 - הוא שואל אנשים רבים מהן התוכניות האהובות עליהם ומהן הסיבות לכך שהם אוהבים תוכנית מסוימת;
 - הוא מפתח רעיונות משלו;
 - הוא מנסה לצרף את כל הגורמים, כגון תקציב, השעה שבה משודרת התוכנית, המרכיבים של תוכנית טובה וכו'.

קביעת צעדי ההפעלה

1. החליטו מהו הדבר הראשון שיש לעשותו כדי להתחיל בהפעלת הפתרון.
2. בחרו בצעדים פשוטים, מעשיים וקלים לביצוע.
3. תכננו מראש צעדים רבים ככל האפשר.
4. בתחומים של "בעיה חדשה" שבהם דרושה חשיבה נוספת — אתרו "נקודות שנתקעים בהן".
5. הבטיחו שצעדי ההפעלה שאתם נוקטים אכן מממשים את הפתרון שבחרתם.

סוגים של צעדי הפעלה

קיימים סוגים שונים של צעדי הפעלה. אפשר לבצע אותם בזה אחר זה. בתוך כל סוג ייתכנו מספר צעדים, וייתכן שבתוך צעד מסוים יהיו גם תת-צעדים.

צעדים מְדִיִּים: אלו הם הדברים הראשונים שיש לעשות כדי להתחיל ביישום הפתרון. צעדים מִיִּדִים: אלה עשויים להיות צעדים קטנים מאוד אך חשובים. הם חייבים להיות דברים שניתן לבצעם מיד.

פיתוח: אלו הן פעולות גדולות יותר הכוללות את ארגון הפתרון — תקירה, עבודות הכנה וניסויים, כל אלה כלולים בצעדי הפיתוח.

פעולה מלאה: זהו שלב הפעולה העיקרי. הפתרון פועל עתה במלוא עוצמתו.

מעקב, המשך הפעולה: אלה הם צעדי הפעלה שמבססים את הפתרון ועוקבים אחר המשך פעולתו. עיסוק בבעיות ובקשיים שהתעוררו הוא חלק משלב זה.

כללית, צעדים אלו עוסקים בהכנה לפתרון, ביצועו ומעקב אחריו.

תרגול

1. בכל אחד מהמצבים הבאים — מהו הצעד הראשון שהייתם נוקטים?

- התברר שכלי קיבול המכיל פסולת רדיואקטיבית אשר מונח על גבה של משאית — דולף. המשאית חלפה דרך מרכז העיר.
- ממצאי טוען שפיתח מתקן שפעולתו מבוססת על החזרת קול העוזר לעוורים להתמצא בסביבה.
- אישה מגלה ששכנתה סיפרה עליה סיפורים לא-נכונים.
- מדען מחזיק בתאוריה שהילד הראשון במשפחה אמיץ יותר מאחיו הצעירים.

2. המועצה האתלטית במדינה מסוימת מאוכזבת מהביצועים של הרצים שייצגו את המדינה במשחקים האולימפיים. הם איתנים בדעתם שבפעם הבאה המשלחת חייבת להיות טובה יותר. החליטו על פתרון לבעיה זו ואז קיבעו את ארבעת צעדי ההפעלה הראשונים.

3. בסופרמרקט התגלו גניבות רבות והנהלה החליטה לנקוט בצעדים המעשיים הבאים:

- להזמין מומחים ולהתייעץ אתם;
- לתלות שלטי אזהרה שיציינו שבלשים מחפשים גנבים ועוקבים אחריהם;
- לשכור בלשים נוספים בלבוש אזרחי;
- להתחיל לבדוק בכליהם של קונים בשעה שהם עוזבים את החנות.

מה דעתכם על צעדי הפעלה אלה?

4. אדם נשוי ואב לשני ילדים בני ארבע ועשר מחליט להפוך לצמחוני. מהם צעדי ההפעלה שעליו לנקוט? קיבעו את ארבעת הצעדים הראשונים.

5. חברה המייצרת מזון משומר (כגון שעועית אפוחה) רוצה להחזיר לשוק מוצרים חדשים. אילו צעדי הפעלה עליה לנקוט? הביאו דוגמה לכל אחד מסוגי הצעדים הבאים: מדיים, פיתוח, פעולה-מלאה ומעקב.

פרויקטים

1. מדענית מנסה לגלות כיצד יונים מבויתות מוצאות את דרכן בחזרה לעליית הגג שלהן. אילו צעדי הפעלה עליה לנקוט כדי לחקור זאת?

2. בית-חרושת המייצר בגדים החליטה שזול יותר לתבר חלקי הביגוד בדבק מאשר לתפור אותם. אילו צעדי הפעלה על בית-החרושת לנקוט?

3. נדמה שאנשים רבים חולים בסוג של שפעת קשה במיוחד שמונעת מהם ללכת לעבודה במשך חודש ימים. אילו צעדי הפעלה יכולים לנקוט שלטונות הבריאות? ערכו רשימת צעדים מְיָדִים, צעדי פיתוח, צעדי פעולה מלאה וצעדי מעקב.

סיכום

שלב זה עוסק בצורך לקבוע מהם הצעדים הברורים שיש לנקוט כדי להפעיל את הפתרון.